

Punakarakääpä

Blackticka

Steccherinum collabens

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Luonnehdinta

Yksivuotinen ja ohut punakarakääpä kasvaa epäsäännöllisinä laikkuina pitkin puun pintaa. Hyvä tuntomerkki on pillipinnan tiilenpunainen väri, joka muuttuu raapaisusta verenpunaiseksi. Kuiva itiöemä kovettuu ja kiertyy reunoilta rullalle. Itiöemän reuna on rikkonainen, vaaleanpunertava ja yleensä kapea. Punaisella viinikäävällä (*Meruliopsis taxicola*) on valkoinen reuna.

Elinympäristö ja levinneisyys

Punakarakääpä kasvaa melkein poikkeuksetta ruostekäävän (*Phellinus ferrugineofuscus*) lahottamissa kuusimaapuissa. Usein sen löytää suoraan kuolleen ruostekäävän pinnalta. Laji viihtyy vanhoissa, tiheissä ja kosteissa havumetsissä. Punakarakääpä tavataan harvinaisena lähes koko maassa Pohjanmaata ja pohjoisinta Lappia lukuun ottamatta.

Nykytila ja uhkatekijät

Ruostekäävän harvinaistuminen vanhojen metsien vähentämisen takia heijastuu moninkertaisena sen seuralaislajiin punakarakääpään. Suurin osa lajin esiintymistä on suojelualueilla, missä vanhaa, tiheää metsää ja lahoppuuta on vielä jäljellä.

Hoitosuositukset

Punakarakäävän esiintymispaikalla ja sen läheisyydessä tulisi säästää maassa lahoavat puunrungot. Esiintymispaikan metsänkäsittelyssä tulisi välttää avohakkuuta ja maanmuokkausta. Punakarakäävän esiintymää voi tukea valitsemalla esiintymisalueen metsissä säästöpuiksi kuusia. Runsaslahopuustoisten metsien suojeluun on mahdollista hakea rahoitusta METSO-ohjelman kautta.

Lähteet

- Kotiranta, H., Saarenoksa, R. & Kytövuori, I. 2009. Suomen kääväkkäiden ekologia, levinneisyys ja uhanalaisuus. – Norrlinia 19: 1–233.
- Kotiranta, K. & Niemelä, T. 1996. Uhanalaiset käävät Suomessa. 2. uudistettu painos. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Ympäristöopas 10. 184 s.
- Niemelä, T. 2005. Käävät, puiden sienet. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo, Helsinki. 319 s.
- Ryman, S. Faktablad: Junghuhnia collabens – blackticka. (Rev. Larsson, K.-H.). Teoksessa: Larsson, K.-H. (red.). 1997. Rödlistade svampar i Sverige - Artfakta. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. S. 335.

Kuva: Jorma Pennanen